

Stojan Grauf

NARAVA V RISBI

16. 2.–16. 3. 2024

artKIT

Umetnosti lok slikarja in umetnika Stojana Graufa je izrazito prepleten z ustvarjanjem v naravi, z naravo in njeno življenjsko silo dajanja in odvzemanja, z risbo s poudarjeno gestualnostjo in lastno izdelanimi naravnimi materiali, kot je oglje.

Ob lepota počasnosti bivanja in opazovanja okolja, v katerem živimo, se nam razprostirajo harmonični motivi narave, ki nas obdajajo in nagovarjajo. V najdenih in kompozicijsko strukturiranih odprtih prostorih, v zavetju in zamaknjenosti narave, se nam tako skozi gesto giba in poteze oglja v izraziti gestualni liniji prikazuje močna prepoznavnost motiva, kot so reka Drava, brajde in vrbe iz bližnje okolice, kamnolom iz Pohorja, morski prizori in zalivi. Ujeti izseki pričajo o minljivosti in lepoti življenja ter umetnikovi ljubezni do narave.

Risba je upodobitev s črto na površini. Dela v službi drugih umetnosti, kjer lahko deluje kot skica, načrt, študijska skica, pomožna risba, osnutek ipd. Od 16. stoletja naprej pa postane risba tudi samostojno umetniško delo. Graufove risbe so v svoji stvaritvi in risarski potezi ustvarjene z vehementnimi potezami, ki zahtevajo vitalni impulz v kreaciji in gesti, a gradnja celostne kompozicije risbe potrebuje počasnejši in svojstven slog.

Črto oglja uporablja umetnik kot slikarsko črto, pri čemer pojoči liniji mojstrsko spreminja debelino in jakost, gibljivost črte in njen naklon. Njegove risbe posedujejo v sebi elementarno čisto potezo in avtonomno gesto, ki prav tako dopuščata, da linija vodi sama. Umetnik svoj risarski material, oglje, izdeluje sam. Tako ob lastnem izdelovanju iz naravnih materialov oživilja materijo, ki jo vključuje v risbo, in se še globlje poveže z naravo. Upodobljeni so motivi na različnih velikostih in dimenzijah papirja, ki nas različno zaobjamejo in nagovarjajo. Ti elementi prav tako vplivajo na gledalca, izhajajoč iz različnih pogledov in načina risarskega giba. Gib tako lahko izhaja iz dlani ali zapestja, iz komolca, pri večjih formatih pa tudi iz ramena.

Pogled ne miruje na eni točki, pač pa poteze gibljejo pogled sem in tja. Risba oživi v potezah, ki puščajo sled. Oko se napoji prizora iz narave. Telo ustvari gib, ki je napojen in navdihnjen; napojen in navdihnjen gib ustvari potezo in sled, poteza, ki pušča za sabo sled, ustvari risbo.

Poudarjena risarska gesta daje več kot samo podobo. Ob opazovanju geste nam ta govori o umetnikovem notranjem svetu. O določenem času in čutenju, o doživljanju in bivanju lastne ustvarjalnosti, ki je prenesena v zunanji svet. Transformacija vidnega potuje skozi oči v telo ter se ponovno stakne s papirjem ob vodilu roke. Izraznost risarske poteze nosi v sebi dva močna pola. En pol predstavlja spontanost in intuitivno vodenje in drugi pol predstavlja natančno preiščeno potezo. V tovrstno tehniko je implementirano celostno občutenje in mišljenje vizualnega pogleda in doživljanja sveta. Ustvarja se svojstven rokopis, ki priča o razumevanju in zaznavi tako zunanjega kot notranjega, o telesu kot pretvorniku in prevajalcu in o kreaciji z življenjsko energijo, ki ustvarja ob neposrednem stiku s papirjem umetnost življenjskega impulza.

Ustvarjalčev notranji svet se tako realizira v risbi s poudarjeno gestualnostjo, ki je izražena v akciji, v hitrih potezah in dinamičnem ustvarjanju, kot v naravnih odslikavah realističnih podob in motivov iz narave. Vodilo je prav tako slikarska individualnost, risarski utrip in subjektivno čuteče in čuječe oko, ki opazuje.

Pogled je vedno usmerjen v naravo, v njeno lepoto in njen utripajoč ritem življenja. Kajti narava je stvarstvo. Je vir, ki daje, ustvarja, rodi, ustavlja, odvzema, uči o toku življenja in o prenehanju diha, o jutranjem odprtju travniškega cvetja in o spreminjanju svetlobe skozi dan in noč. V katerikoli košček narave se usmerimo, najdemo znotraj tega izseka celostni ekosistem, popolni mikrokozmos, znotraj makrokozmosa. Blagost biti z naravo, v naravi, biti del narave in obdan z njenimi vizualnimi in zvočnimi lepotami doprinaša k bogastvu notranjega sveta, saj je čisti vir in napoj hkrati, ki napaja in krepi, nas navdihuje in osvobaja.

– Nina Šardi

BIOGRAFIJA

Stojan Grauf, diplomant slikarstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, je prepoznaven mariborski umetnik. Poznamo ga kot mojstra risbe, prvinske vrline katerekoli umetnine. Stojan Grauf je slikar srednje generacije in je tesno povezan z Mariborom, kjer živi in ustvarja. Eden temeljnih vzgibov umetnikove osebne inspiracije je prvinskost narave in naravnih materialov. Od leta 1987 ima status kulturnega ustvarjalca. Deluje na različnih področjih, in sicer slikarstva, restavratorstva, zidnih poslikav, grafičnega oblikovanja pa tudi projektiranja oblikovnih zasnov notranjih in zunanjih prostorov. Imel je številne samostojne in skupinske razstave doma in v tujini. Je prejemnik več nagrad.

Stojan Grauf
NARAVA V RISBI
16. 2.–16. 3. 2024

artKIT, Glavni trg 14, Maribor
Odpiralni čas: od torika do petka od 15. do 19. ure, v soboto od 10. do 13. ure